

ДИХОТОМІЯ «МАСКУЛІННІСТЬ – ФЕМІННІСТЬ» У ГЕНДЕРНИХ ДОСЛІДЖЕННЯХ

Іванюк А.Т., Желнова П.А., Прожуган І.Е., *aliceprincess2105@gmail.com*
Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ

Поняття «маскулінність» та «фемінність» неоднозначно сприймається у суспільстві. За словами нідерландського ученого Г. Хофстеде, маскулінність/фемінність означає чоловічність/жіночність і ці поняття не є тотожними до чоловічої/жіночої статі. Метою нашої роботи постало теоретично дослідити конотативні відтінки термінів «маскулінність» та «фемінність» у гендерних дослідженнях [2].

Історія розвитку уявлень щодо маскулінності та фемінності нараховує багато тисячоліть, коли в суспільстві з'явилася потреба у виправданні соціального розділення людей на категорії. Поняття фемінності та маскулінності являють собою нормативні уявлення та установки, хто такі чоловіки й жінки та чим вони мають займатися у нашому суспільстві і на сьогодні. Маскулінність і фемінність – це саме соціальні, а не біологічні категорії суспільства. Визначають те, як ми гендерно ідентичні і як ми напруму пов'язані з нашими особистими думками про те, які ми або які насправді інші люди. Існує багато різних психологічних теорій, коли і як людина усвідомлює свою гендерну ідентичність. Наприклад, теорія Фрейда та терія когнітивного розвитку Л. Колберга яскраво нам показують, що процес гендерної ідентифікації дитини насправді дуже складний. Це не однокроковий і не автоматичний процес. У той час дослідження Сандри Бем та її послідовників показали те, що наші гендерні риси насправді мають дуже багато граней та дуже різнобічні. Фемінінність та маскулінність являють собою дві зовсім різні й зовсім незалежні один від одного шкали, це різні виміри суспільства. Соціальні психологи визначили, що особи які мають досить високі показники з цих обох вимірів є впевненими, рішучими, розвиненими особистостями. На відміну від першої категорії, представники з низькими показниками за дихотомією «маскулінність-фемінність» є незрілими особистостями та психологічно нейтральними. [4]

Дихотомія – це спосіб логічного ділення на класів на підкласи. Наприклад, людей ділять на щасливих та нещасливих тощо.

У побутовій свідомості переважає біполярне, дихотомічне розуміння маскулінності та фемінності, що залежить саме від біологічної статі. Саме вона диктує суспільству характеристики, поведінку, одяг, інтереси тощо. У науці до 70-х років минулого століття панували такі уявлення. Наші мислителі минулого були переконані, що якщо стать та гендерні характеристики перебувають у злагоді, то особистість психічно здорова і стійка. І тому усе, що якимось чином не вписувалося в суворий гендерний дуалізм, вважалося відхиленням від норм та проблемою. Суспільство має стереотипи, що жінка має бути пасивною, слухняною тощо. А

чоловіки зазвичай агресивні, раціональні, прагнуть до лідерства. Проте, все це – наші стереотипи, які з часом зникають все більше і більше.

Узагальнюючи викладене вище, можна зробити висновок про те, що роль людини в суспільстві не повинна визначатися виключно його біологічною особливістю або статтю. [1]

У той час, гендерна теорія не заперечує біологічні відмінності. Жінки народжують, а чоловіки можуть виховувати дитину. В наш час деякі жінки зайняті роботою і тому іноді можуть «забути» про те, що потрібно будувати сім'ю та народжувати дітей. Жінки можуть із легкістю йти до армії, а чоловіки можуть бути стюартами в літаках. Суспільство повинно з цим змиритися і спокійно до цього ставитися.

Отже, виходячи з вищезгаданого можна зробити такий висновок. Незважаючи на те що фемінність і маскуліність - це дві абсолютно різні шкали, які вимірюють людяність, і чоловіки, і жінки можуть мати елементи фемінності і маскуліності. При взаємодії з людьми, у професійній комунікації необхідно уникати стереотипного мислення.

Список використаних джерел:

1. Ковальчук О.С. Психологічні умови формування в технічних університетах соціальної відповідальності майбутніх інженерів : автореф. дис. на соискание науч. степени канд. психол. наук : спец. 19.00.10 «Організаційна психологія; економічна психологія». К., 2012. 21 с.
2. Качак Т. Б. Сучасна українська дитяча література: аспекти гендерної інтерпретації
3. Мельник Ю. П. Об'єктивація гендерних стереотипів у сучасній лінгвістичній науці / Ю. П. Мельник // Вісн. Житомир. держ. ун-ту ім. Івана Франка. – Житомир : Вид-во Житомир. держ. ун-ту ім. Івана Франка, 2009. – Вип. 45. – С. 110–114.
4. Фемінність та маскуліність // Незалежний культурологічний часопис «І». – 2003. – Ч. 23. – 151 с.
5. Фромм Э. Мужчина и Женщина / Э. Фромм. – М. : АСТ, 1998. – 512 с.
6. Гендерна педагогіка : хрестоматія / за ред. В. Гайденко; пер. з англ.

Науковий керівник: *Ковальчук О. С., кандидат психологічних наук, доцент кафедри соціально-гуманітарних дисциплін*